

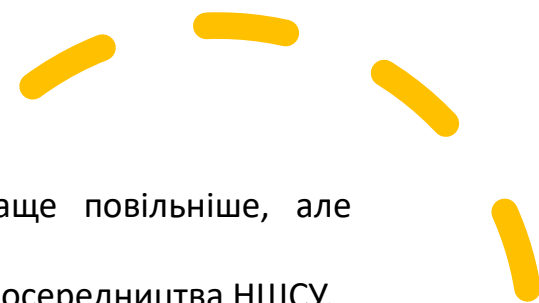
Суд присяжних в Ірландії

Ірландська
правова
система –
Коротка
історія та
основні
факти

- Ірландія здобула незалежність від Британської Імперії у 1921 році, проте зберегла систему загального права із змагальним судовим процесом, включаючи суди присяжних для розгляду кримінальних справ та (невеликої кількості) цивільних справ.
- Після того, як Сполучене Королівство вийшло з ЄС 1 січня 2020 року, Ірландія залишилася єдиною країною у складі ЄС, яка користується системою загального права та судом присяжних під час розгляду кримінальних справ.

Суд присяжних в Ірландії – Основні принципи

- Присяжні ухвалюють рішення щодо питань факту. Присяжні не є оцінювачами чи помічниками судді. Вони незалежні у виконанні своїх функцій. Суддя пояснює закон, а присяжні ухвалюють рішення щодо фактів та застосовують закон.
- Виконання функцій присяжного – це громадянський та юридичний обов'язок, а не право, захищене законом.
- Присяжних слід обирати з-поміж якомога більш широкого кола суспільства. Це - ключова сильна сторона.
- Припускається, що присяжні є розумними людьми та спроможні розуміти складні докази.
- Нарада присяжних є таємною.
- Вердикт присяжних не можна скасувати шляхом апеляційного оскарження на підставі того, що апеляційний суд не погоджується з їхнім вердиктом або він йому просто не подобається. Оскаржити можна лише на підставі процесуальних порушень або через те, що суддя не пояснив закон належним чином.

Законопроект 4190 - коли можна буде застосовувати суд присяжних?

- Надзвичайно важливий законопроект. Краще повільніше, але правильно, ніж швидко, але неправильно.
- Потрібно провести комплексне навчання за посередництва НШСУ.
- Стаття 31.3 – лише справи щодо довічного позбавлення волі, в іншому випадку буде занадто багато довготривалих справ. Суди можуть не впоратися зі збільшеним навантаженням. Можна розширити коло справ згодом.
- Стаття 31.3 – один обвинувачений не має змушувати інших обвинувачуваних у межах одного провадження до розгляду справи судом присяжних (або ж навпаки). В Ірландії щодо такого кримінального провадження суд призначить окремі судові процеси, однак із перехресною допустимістю доказів.
- В Ірландії Офіс Генерального прокурора може визнавати певні справи такими, що не підлягають розгляду судом присяжних через ризик втручання у роботу присяжних (підкуп) (наприклад, справи щодо організованої злочинності чи тероризму), але не через складність.

Законопроект 4190 – управління процесом

- Стадія підготовки справи до судового розгляду є надзвичайно важливою. Підтвердження наявності доказів, реагування на невирішені питання відкриття матеріалів кримінального провадження та погодження допустимості якомога більшої кількості доказів.
- Стаття 383.1 – присяжні не мають почути недопустимі докази. Дуже важлива поправка. Дякую!
- В Ірландії стадія підготовки справи до судового розгляду переважно використовується для підтвердження наявності доказів. А під час судового розгляду вирішується питання допустимості доказів.
- Дещо інший підхід у США – Джон!

Законопроект 4190 – відбір присяжних

- Стаття 385 – Жодних анкет для присяжних в Ірландії – знову Джон!
- В Ірландії присяжних обирають виключно з Реєстру виборців. В Україні такий реєстр може бути не всеохопним, тому, будь ласка, використовуйте більше джерел.
- Регулювання використання мобільних телефонів присяжними – вказівки судді.
- Стаття 385 – Важливо розробити стандартизовану «настільну книгу» з інструкціями за сприяння НШСУ. Суддя має чітко їх пояснювати на початку кожного судового процесу.

Законопроект 4190 – відбір присяжних (продовження)

- Стаття 387.4 (відбір присяжних у суді) посилається на статті 75 та 76 КПК.
- Незрозуміло – все має бути викладене в Законопроекті чи у КПК?
- «Такий, що не може бути залучений як присяжний».
- «Увільнення від виконання обов'язків».
- «Відвід без причини» (Обмежена кількість)
- «Відвід за наявності причини» (Необмежена кількість)
- Запропоновані виключення загалом слушні, проте потребують певних змін – коментарі для Мінюсту/ВР.

Законопроект 4190 – рішення та голосування

- Стаття 391.1 – Інструкції судді є надзвичайно важливими. Навчання та стандартизація. Зменшення кількості вердиктів, скасованих у результаті апеляційного оскарження.
- Стаття 391.2 – 5 із 7 присяжних – це не «доведення винуватості поза розумним сумнівом». В Ірландії 12 (одноголосно), проте...
- В Україні вердикт має бути одноголосним, за винятком ситуацій 6-1, коли голова присяжних зазначить, що присяжним не вдалося досягнути одноголосного вердикту та на думку судді, вони радилися протягом «достатнього періоду часу».

Законопроект 4190 – рішення та голосування

- Стаття 407 (нумерування незрозуміле) – Апеляційний суд не може змінити.
- Стаття 407 (нумерування незрозуміле) – Апеляційний суд може виправдати.
- Стаття 407 (нумерування незрозуміле) – Апеляційний суд може скасувати вирок суду присяжних та призначити новий розгляд, але лише з 2 підстав та не тому, що він не погодився або йому не сподобалося, як присяжні трактували факти.
- Двома підставами є процесуальні порушення та/або те, що суддя не пояснив закон належним чином.
- В Ірландії апеляційний суд не може ретроспективно ухвалювати обвинувальний вирок. Лише присяжні можуть визнати обвинуваченого винним.

Законопроект 4191 – складання списків присяжних

- Стаття 64.1 – не лише Державний реєстр виборців (відповідно до норм щодо захисту даних), а й належне відправлення правосуддя мають бути найбільш важливими.
- Стаття 64.4 – оновлення списку так часто, як це потрібно. Список має бути «живим», та аж ніяк не статичним.
- Зменшення віку у критеріях відбору з 30 до 25 років – це добре. В Ірландії це вік 18 років та старше. Вік понад 65 років вважається таким, що може бути *«звільнений від виконання обов'язків»*.
- Стаття 66 – громадян слід виключати зі списку присяжних лише за станом здоров'я.
- Стаття 67.3 – повідомлення слід надсилати більше ніж за 10 днів. В Ірландії це 14 днів.

Суд присяжних – переваги/проблеми/реформування?

- Якщо все зроблено належним чином, цей інститут може бути дуже ефективним, оскільки у такому випадку громадяни опиняються у «серці» відправлення правосуддя. Доказом цього в Ірландії є те, що люди хочуть брати участь в суді присяжних та серйозно до цього ставляться.
- Присяжні забезпечують краще представництво суспільства ніж судді, які інколи походять з багатших, більш привілейованих верств суспільства та судять інших із такої позиції, навіть не усвідомлюючи свої упередження.
- Може займати багато часу та бути дорогим. Оплачуваний обов'язок (Україна) чи лише компенсація витрат (Ірландія)?
- Сучасні закони є складними – чи дійсно можуть присяжні зрозуміти складні справи про фінансові злочини? В Ірландії реальність свідчить про те, що можуть і розуміють.
- Одержимість результатами криміналістичної експертизи – серіал «CSI»/ТБ-фактор?
- Нова система потребуватиме комплексного навчання – НСШУ, тощо. КМЄС готова, прагне та має можливість надавати підтримку.